

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Mgr. Bc. David Vandrovec**, se sídlem Kodaňská 1441/46, Praha 10, insolvenční správce dlužníka VÍTKOVICE POWER ENGINEERING, a. s., se sídlem Ruská 1142/30, Ostrava, zast. Mgr. Karlem Somolem, advokátem se sídlem Karlovo nám. 671/24, Praha 1, proti žalovanému: **Specializovaný finanční úřad**, se sídlem nábřeží Kapitána Jaroše 1000/7, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 4. 2019, č. j. 33659/19/4300-12711-208880, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2019, č. j. 11 Af 18/2019 - 36,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2019, č. j. 11 Af 18/2019 - 36, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Specializovaný finanční úřad (dále jen „žalovaný“) vyrozuměl dlužníka VÍTKOVICE POWER ENGINEERING, a. s., vyrozuměním ze dne 21. 12. 2018, č. j. 199687/18/4300-12711-208880, o převedení přeplatku na dani z přidané hodnoty (dále též „DPH“) ve výši 677 938 Kč vykázaného ke dni 19. 12. 2018 na úhradu nedoplatku daně v podobě odvodu za porušení rozpočtové kázně vykázaného k témuž dni ve výši 1 764 534 Kč, postupem podle § 154 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Žalobce jako insolvenční správce dlužníka podal proti převedení přeplatku námitku, kterou žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 4. 4. 2019, č. j. 33659/19/4300-12711-208880.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí o námitce žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) odmítl usnesením ze dne 30. 7. 2019, č. j. 11 Af 18/2019 - 36. Městský soud vyšel z judikatury Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“), podle níž je vyrozumění o převedení přeplatku pouhým sdělením o postupu správce daně daňovému subjektu, na které se vztahuje výluka ze soudního přezkumu uvedená v § 70 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“),

nebot' se nejedná o rozhodnutí ve smyslu § 65 téhož zákona. Konkrétně poukázal na rozsudky NSS ze dne 26. 1. 2017, č. j. 1 Afs 235/2014 - 65, ze dne 31. 8. 2017, č. j. 4 Afs 119/2017 - 106, č. 3644/2017 Sb. NSS, ze dne 27. 9. 2017, č. j. 6 Afs 120/2017 - 39, a ze dne 22. 5. 2018, č. j. 9 Afs 81/2017 - 58. Tuto výlukou ze soudního přezkumu dopadající na vyrozumění je dle městského soudu třeba vztáhnout i na rozhodnutí o námitce proti tomuto vyrozumění podle § 159 daňového řádu, nebot' skutečnost, že správce daně vyřídí námitku dokumentem formálně označeným jako rozhodnutí, nic nemění na jeho materiální povaze. Uzavřel proto, že ani rozhodnutí správce daně o námitce proti vyrozumění o převedení přeplatku, byť je formálně jako rozhodnutí označeno, není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. Soudní ochrany proti převedení daně se daňový subjekt může domoci pouze žalobou proti rozhodnutí o žádosti o vrácení vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 2 daňového řádu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti usnesení městského soudu brojí žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[4] Zdůrazňuje, že na rozdíl od rozsudků citovaných městským soudem se jeho řízení týkalo žaloby směřující nikoli přímo proti samotnému vyrozumění o převodu, ale proti rozhodnutí žalovaného o námitce proti tomuto vyrozumění. Na takovou žalobu nelze rozsudky NSS citované městským soudem plně aplikovat, nebot' z nich se k žalobě proti rozhodnutí o námitkách vyjadřuje pouze rozsudek č. j. 4 Afs 119/2017 - 106, v němž je ovšem fakticky naznačeno, že soudní ochrana by měla být umožněna i proti rozhodnutí o námitce. Vysvětluje, že v jeho případě šlo o rozhodnutí zasahující do jeho práv způsobem požadovaným v definici rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s. a že šlo zároveň o rozhodnutí věcně chybné, nebot' z důvodu zákazu úhrady údajného nedoplatku v době probíhajícího insolvenčního řízení nebylo možné přeplatek na DPH převést na úhradu tohoto nedoplatku. Naopak tvrdí, že ve svém případě by se fakticky nemohl domoci nápravy postupem navrhaným městským soudem, tedy případnou žalobou proti již vydanému nevyhovění žádosti o vrácení vratitelného přeplatku na DPH. Dokud totiž nebude zrušeno rozhodnutí o námitce proti převedení daňového přeplatku, není na osobním daňovém účtu daňového subjektu skutečně žádný vratitelný přeplatek. Z těchto důvodů navrhl, aby usnesení městského soudu bylo zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze uvedl, že městský soud rozhodl správně, odkázal na své vyjádření k žalobě a navrhl, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost je podána z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel se totiž domnívá, že jeho žaloba měla být věcně projednána, nebot' rozhodnutí o námitce proti vyrozumění o převodu podléhá soudnímu přezkumu a nedopadá na ně výluka obsažená v § 70 písm. a) s. ř. s., podle nějž jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 s. ř. s.

pokračování

[8] Městský soud vycházel z judikatury NSS, podle níž dopadá výluka obsažená v § 70 písm. a) s. ř. s. na samotné vyrozumění daňového subjektu o převedení přeplatku na dani na daňový nedoplatek podle § 154 odst. 5 daňového řádu (viz rozhodnutí citovaná v bodě [2] tohoto rozsudku). Tato judikatura se však nevyjádřila přímo k tomu, zda uvedená výluka dopadá také na rozhodnutí o námitkách proti tomuto vyrozumění. Nepřímo se k němu z rozhodnutí zmíněných městským soudem vyjádřil pouze rozsudek č. j. 4 Afs 119/2017 - 106, jehož celý bod [17] zní:

„V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší správní soud pro úplnost konstatuje, že převedení přeplatku na nedoplatky podléhá soudnímu přezkumu. K tomu je však s ohledem na stávající právní úpravu potřeba, aby daňový subjekt nejprve podal proti vyrozumění o převedení přeplatku námitky podle § 159 daňového řádu. Až poté, co o námitkách správce daně rozhodne rozhodnutím, je možné správnost postupů a závěry správce daně při převedení přeplatku podle § 154 daňového řádu podrobit soudnímu přezkumu. V posuzované věci však takto stěžovatelka nepostupovala, námitky proti předmětnému vyrozumění správce daně nepodala, a ve věci proto není žádné rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., které by bylo možné podrobit soudnímu přezkumu. Daňový subjekt, který s postupem správce daně ohledně převedení přeplatku nesouhlasí a má za to, že je zde vratitelný přeplatek, rovněž může podat žádost o vrácení vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 2 daňového řádu. O takové žádosti správce daně musí opět rozhodnout a takové rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu. Vyloučením soudního přezkumu vyrozumění dle § 154 odst. 5 daňového řádu tedy nemůže dojít k odeprání spravedlnosti či k porušení práva daňového subjektu na soudní ochranu.“

[9] NSS zde tedy konstatoval, že jsou dvě cesty, jak se domoci soudního přezkumu: buď cestou námitek, jejichž posouzení pak bude podléhat soudnímu přezkumu, nebo cestou žaloby proti rozhodnutí o nevrácení vratitelného přeplatku. Stručněji je totéž vyjádřeno i v právní větě tohoto publikovaného rozsudku, která zní: *„Vyrozumění o převedení přeplatku podle § 154 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, není rozhodnutím dle § 65 odst. 1 s. ř. s. a je vyloučeno ze soudního přezkumu podle § 70 písm. a) s. ř. s. Soudní ochranu proti takovému postupu správce daně lze poskytnout na základě žaloby proti rozhodnutí o žádosti o vrácení vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 2 daňového řádu nebo proti rozhodnutí o námitkách podle § 159 odst. 3 téhož zákona.“*

[10] Městský soud ovšem v nyní přezkoumávaném usnesení upozornil pouze na druhou z nabízejících se cest, naopak první, která přímo dopadá i na nyní projednávaný případ, ve své citaci vůbec neuvedl. Na straně 4 svého usnesení totiž citoval z výše citovaného bodu [17] pouze následující pasáž: *„Daňový subjekt, který s postupem správce daně ohledně převedení přeplatku nesouhlasí a má za to, že je zde vratitelný přeplatek, (...) totiž může podat žádost o vrácení vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 2 daňového řádu. O takové žádosti správce daně musí (...) rozhodnout a takové rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu. Vyloučením soudního přezkumu vyrozumění podle § 154 odst. 5 daňového řádu tedy nemůže dojít k odeprání spravedlnosti či k porušení práva daňového subjektu na soudní ochranu.“*

[11] Již takovou selektivní citaci je třeba zkritizovat jako nepřesnou a zavádějící, neboť pokud pocházela z publikovaného rozsudku č. j. 4 Afs 119/2017 - 106, pak z ní městský soud vypustil právě pasáž, kde se NSS zabýval hypotetickou situací, pokud by byly proti vyrozumění o převedení nedoplatku podány také námitky. Taková úvaha byla sice v citovaném rozsudku uvedena pouze *obiter dictum*, přesto z ní jasně vyplývalo, jaký názor by měl NSS na možnost soudního přezkumu rozhodnutí o námitkách, a NSS tento názor pro srozumitelnost zdůraznil i v právní větě.

[12] Pro rozhodnutí nyní posuzované věci je pak klíčové, že tento *obiter dictum* vyslovený názor NSS nedávno potvrdil v rozsudku ze dne 26. 7. 2019, č. j. 1 Afs 84/2019 - 38, jehož právní věta

již jednoznačně konstatuje: „Rozhodnutí o námitkách ve věci vyrozumění o převedení přeplatku (§ 159 ve spojení s § 154 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád) je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.“ Stejně jako v nyní projednávané věci zde NSS posuzoval situaci, kdy žalobce podal proti vyrozumění o převedení přeplatku námitku podle § 159 daňového řádu a žalobou brojil nikoli přímo proti vyrozumění, ale právě proti navazujícímu rozhodnutí o námitce. NSS zde jasně konstatoval, že toto rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu a že krajský soud postupoval nesprávně, pokud žalobu jako nepřípustnou odmítl.

[13] Tento závěr je plně aplikovatelný i na nyní posuzovanou věc. Městský soud tedy pochybil, pokud žalobu proti rozhodnutí o námitce proti převedení přeplatku odmítl, neboť na toto rozhodnutí výluka podle § 70 písm. a) s. ř. s. nedopadá.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že výluka podle § 70 písm. a) s. ř. s. nedopadá na žalobou napadené rozhodnutí o námitce, a stěžovatelova žaloba proto neměla být odmítnuta. Usnesení městského soudu proto zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Městský soud bude v souladu se závazným právním názorem NSS (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) povinen o žalobě rozhodnout věcně.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu